

KULTURSOMMAR

Störningsjouren! Sommarkritiken är under all kritik

Under vinjetten **Störningsjouren** är det fritt fram att gnälla över de riktigt små och obetydliga irritationsmomenten i kulturen. Patrik Lundberg står sig på slappheten i tidningarnas recensioner av Sommar i P1.

När jag för tio år sedan började recensera Sommar i P1 i Aftonbladet studerade jag genren: Hur recenserar man ett liv?

I praktiken är det så. Bedöm en självbiografi i ljudformat, till tonerna av Frank Sinatras "My way". Förutom när någon som är expert på något pratar mindre om sig själv och mer om det hon är expert på.

Jag lyssnade på program och läste recensioner, recenserade, fortsatte lyssna och läsa, spelade själv in ett Sommarprogram och blev recenserad, lyssnade och läste vidare. Kom till en slutsats.

Sommarkritiken är under all kritik.

Recensenterna är sällan kulturkritiker. Det är snarare tidningarnas profiler som får ett par program per säsong att skriva om. En litteraturkritiker, till exempel, känner sin genre och förhåller sig till verket ur ett mikro- och makroperspektiv. Förhåller sig till tema och motiv. Förhåller sig till gestaltningen.

Sommarkritiken är något annat. Jag vet vad jag pratar om, eftersom jag är medskyldig. Merparten av recensionerna är som Chat GPT-texter sprungna ur SM i kritiker-klyschor.

Dramaturgin är bu eller bä. Värden klarade eller klarade inte balansen mellan det personliga och

det privata. Det var bra eller dålig musik. Värden tyckte rätt eller fel. Slappheten. Inför att recensera en människas allra innersta.

I allmänhet tror sommarkritikerna också att det enbart finns två genrer:

1. Hjaltesagan om underdogen som ingen tror på, men som mot alla odds når sina drömmars mål.

2. Kändisen som skryter i 85 minuter, men som i en ingång kompenserar med ett konstruerat trauma och tonsätter det med "Fix you" av Coldplay.

Problemet är att det inte stämmer. Jag har lyssnat på nästan alla program sedan 2013 och kan knappt erinra mig om en handfull sådana berättelser.

Problemet är också: För varje recensent som skriver så, etableras fördomen ytterligare. Rappakaljan blir performativ, den blir en sanning.

Underligt nog används niddbilderna av främst när sommarkritikerna ska hylla ett program som inte är sådant.

De skriver så för att de inte vet. Ungefär som när nykläckta litteraturkritiker skriver att "bokens redaktör borde ha gjort så eller så". En sådan kritiker vet förmodligen inte hur en förlagsredaktör arbetar, utan skriver på det viset för att han har läst andra kritiker som slänger sig med sådana termer.

Det enda som är värre än när icke-kritiker slentrianrecenserar Sommar är när etablerade kulturkritiker skriver om programmet. De förväntar sig att någon stackars företagare ska är bäst i Sverige på att sälja dildoar också ska vara bäst i Sverige på att göra radio.

"Merparten av Sommarprats-recensionerna är som Chat GPT-texter sprungna ur SM i kritiker-klyschor", skriver Patrik Lundberg.

Foto: Mathias Ahmström

VECKANS STÖRNING.

Störningsmoment: Sommar i P1-kritiken.
Vems fel är det: Tidningarnas kulturredaktioner.
Föreslagen lösning: Läs på.

Den etablerade kritikerns måttstock på kvalitet utgår inte från maxlängden på företagarens dildoar, utan från en gestaltningsnivå som bara den som gått Dramatiska Institutets masterprogram i radioproduktion kan nå.

Jag menar inte att Sommarkritikerna behöver bli snällare. Offentliga personer som väljer att sommarprata väljer också att bli recenserade. Det ingår.

Vad som inte borde ingå, det är att låta ens liv bli betygssatt i tidningen av någon som inte behärskar hantverket.

Patrik Lundberg
patrik.lundberg@dn.se

Gör en anmälan till Störningsjouren!

Vilken obetydlig detalj i kulturvärlden gör dig själv riktigt, oproportionerligt, sur? Skriv till Störningsjouren och berätta! Du når oss på störningsjouren@dn.se.

I slutet av sommaren samlar vi ihop läsarnas främsta störningsmoment.

Musik.

Johanna Paulsson: Flytten är det bästa som hänt Fylkingen

KOMMENTAR

Skärvor flyger och dammet yr. På golvet runt omkring sitter en andaktig publik och jag tänker att det finns något smält parodiskt över situationen. Konstnären Anastasia Ax fysiskt påfrestande performance bland gipsskivor och annat byggmaterial som med hjälp av kontaktmikrofoner kanalisera kraftiga smällar och intensivt sprakande ljud är på något sätt typisk för genren, men ändå inte. Vid närmare eftertanke inser jag hur väl Ax demolering av beståndsdelarna i installationen "Memorabilia" överensstämmer med sammanhanget: Fylkingens ovissa framtid och på samma gång förstörelsen som början på någonting nytt.

Nog är det snöpligt att den experimentella musikföreningens 90-årsfirande i helgen blir lite av en avskedsfest inför flytten från

lokalerna i Münchenbryggeriet som den huserat i sedan 1986. Samtidigt är tredagarsbalunsens program en påminnelse om att Fylkingen verkligen är sina medlemmar. Här har trender alltid kommit och gått, mer eller mindre i konstnärlig framkant. Med tiden kom Fylkingen att förknippas allt mer med den elektroakustiska musiken och andra avantgardistiska uttryck. På den linjen har det fortsatt med både dansföreställningar och allt modernare dansgol.

Det nya millenniets klubbmusikpraktiker satte sin prägel på fredagens födelsedagsprogram, inte sällan med en typ av kreativ live-elektronik som länkar samman ljudkonst med dj-teknik. En och annan veteran må ha känt sig försmädd, men så ligger förnyelse samtidigt i Fylkingens natur. Gamla konsertprogram och flyters foajén skvallrar om att det faktiskt har hänt en del. I synnerhet ur

ett genusperspektiv. Synar man affischer från tidigt 1990-tal märks något enstaka kvinnonamn bland idel män. I dag närmar sig förhållandet det omvända.

Till de vassaste inslagen hör Sisterloops rytmiskt raffinerade cymbalritual med knivar, och danska duon Vinyl terror & horor som skulpterar fram ett slags skräcksoundtrack – som vore skivtallrikarna drejskivor. Den pulserande klubbmusik som tar över efter midnatt får folk på fötter, men då har många redan gått hem, vilket antyder att även yngre generationer delvis söker sig till Fylkingen för andra, mer konstnärliga uttryck. När Melika Ngombe Kolongo alias Nkisi rundar av kvällen suggestivt med kongoleiska rytmer och shamanistisk transeceritual hänger bara de tappreste kvar.

Ur marknadsföringssynpunkt är den stundande flytten rent krasst

det bästa som hänt Fylkingen på länge. Verksamma aktörer har tvingats ut ur sin skyddade verkstad och fredagens firande visade att det faktiskt finns god tillströmning av en ny, ung och intresserad publik. Det radikala 1960-talet öppnade upp för performance, dans, happenings och text-ljudkompositioner med celebra besök av det internationella avantgardet på Fylkingen. Många av arrangemangen ägde rum på Moderna Museet i Stockholm eller i andra lokaler innan man 1971 fick sin första egna scen på Östgötagatan.

När föreningen nu åter försätts på fri fot är det alltså inte första gången man får anpassa sig till ambulerande verksamhet. Det om något talar för att Fylkingen faktiskt må leva uti hundrade år – och lite till.

Johanna Paulsson
kultur@dn.se